

IETEIKUMI

PADOMES IETEIKUMS

(2010. gada 13. jūlijs)

par vispārējām pamatnostādnēm dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikai

(2010/410/ES)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

tā kā:

- (1) Līgumā noteikts, ka dalībvalstis ekonomikas politiku uzskata par vispārsvārīgu jautājumu un to koordinē Padomē. Saskaņā ar Līguma noteikumiem Eiropas Savienība ir izstrādājusi un īstenojusi politikas koordinēšanas instrumentus nodokļu politikas jomā (Stabilitātes un izaugsmes pakts), kā arī makrostrukturālās politikas jomās.
- (2) Līgumā noteikts, ka Padome pieņem nodarbinātības pamatnostādnes un vispārējās ekonomikas politikas pamatnostādnes, lai dotu ievirzi dalībvalstu politikai.
- (3) Lisabonas stratēģija, kuru sāka 2000. gadā, tika balstīta uz atziņu, ka Eiropas Savienībā ir nepieciešams palielināt nodarbinātību, ražīgumu un konkurētspēju, kā arī veicināt sociālo kohēziju, ņemot vērā pasaules mēroga konkurenci, tehnoloģiskās izmaiņas, vides problēmas un sabiedrības novecošanos. Lisabonas stratēģiju atjaunoja 2005. gadā pēc starpposma pārskatīšanas, kā rezultātā lielāka uzmanība tika veltīta izaugsmei, vairāk un labākām darbvietām.
- (4) Lisabonas izaugsmes un nodarbinātības stratēģija palīdzēja panākt vienprātību par vispārēju Savienības ekonomikas un nodarbinātības politikas ievirzi. Saskaņā ar šo stratēģiju Padome 2005. gadā pieņēma vispārējās ekonomikas politikas pamatnostādnes un nodarbinātības pamatnostādnes ⁽¹⁾, bet 2008. gadā tās pārskatīja ⁽²⁾. Divdesmit četras pamatnostādnes veidoja pamatu valsts

reformu programmām, nosakot galvenās makroekonomikas, mikroekonomikas un darba tirgus reformu prioritātes visai Savienībai kopumā. Tomēr pieredze liecina, ka pamatnostādnēs prioritātes nebija noteiktas pietiekami skaidri un saikne starp tām būtu varējusi būt ciešāka. Tas ierobežoja to ietekmi uz valstu politikas izstrādi.

- (5) Finanšu un ekonomikas krīze, kas sākās 2008. gadā, bija par iemeslu ievērojamam darbvieta un potenciālā ražošanas apjoma samazinājumam, un tās rezultātā krasī pasliktinājās valsts finanšu stāvoklis. Tomēr Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāns ⁽³⁾ daļēji ar koordinētu fiskālo stimulu, euro kalpojot par makroekonomiskās stabilitātes garantu, ir līdzējis dalībvalstīm rast risinājumu krīzei. Tādēļ krīze pierādīja, ka ekonomikas politikas koordinēšana Savienības līmenī var dot būtiskus rezultātus, ja to stiprina un efektīvi pielieto. Tāpat krīze uzskatāmi parādīja dalībvalstu ekonomikas un darba tirgu ciešo savstarpējo atkarību.
- (6) Komisija ierosināja izveidot jaunu stratēģiju nākamajai desmitgadei, stratēģiju "Eiropa 2020" ⁽⁴⁾, lai ES varētu izkļūt no krīzes spēcīgāka un vērst savu ekonomiku uz saprātīgu, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi. Attiecīgajās pamatnostādnēs iekļautie pieci pamatmērķi ir kopīgi mērķi, uz kuriem balstās dalībvalstu, kā arī Savienības darbība, ņemot vērā valstu attiecīgās sākumpozīcijas un konkrētos apstākļus. Dalībvalstīm būtu jāveic viss iespējamais, lai izpildītu valsts mērķus un novērstu vājās vietas, kas ierobežo izaugsmi.
- (7) Saistībā ar vispārējām ekonomikas krīzes "pārvarēšanas stratēģijām" dalībvalstīm būtu jāīsteno tālejošas reformu programmas, lai panāktu makroekonomikas stabilitāti un valsts finanšu stabilitāti, uzlabotu konkurētspēju, mazinātu makroekonomikas nelīdzsvarotību un uzlabotu darba tirgus rezultātus. Pēc tam, kad būs nodrošināta atveseļošanās, attiecīgā gadījumā pagaidu pasākumi, kas ir ieviesti, reaģējot uz krīzi, būtu koordinētā veidā jāatceļ. Fiskālā stimula atcelšana būtu jāīsteno un jākoordinē saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu.

⁽¹⁾ COM(2005) 141.

⁽²⁾ COM(2007) 803.

⁽³⁾ COM(2009) 615, 19.11.2009.

⁽⁴⁾ COM(2010) 2020, 3.3.2010.

- (8) Saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020" dalībvalstīm un Savienībai būtu jāīsteno reformas, kuru mērķis ir "saprātīga izaugsme", proti, izaugsme, kas pamatojas uz zināšanām un inovāciju. Reformām vajadzētu būt vērstām uz izglītības kvalitātes uzlabošanu, tās pieejamības nodrošināšanu visiem un pētniecības un uzņēmumu snieguma stiprināšanu, kā arī tiesiskā regulējuma turpmāku uzlabošanu, lai veicinātu inovāciju un zināšanu nodošanu visā Savienībā. Ar tām būtu jāveicina uzņēmējdarbība un jāpalīdz radošas idejas pārvērst inovatīvos produktos, pakalpojumos un procesos, kas var radīt izaugsmi, kvalitatīvas darbvietas, teritoriālu, ekonomikas un sociālo kohēziju un palīdzēt efektīvāk risināt Eiropas un visas pasaules mēroga sabiedrības problēmas. Šajā kontekstā būtiski ir maksimāli likt lietā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.
- (9) Savienības un dalībvalstu politikai, arī ar to reformu programmu palīdzību, būtu jātiecas uz "ilgtspējīgu izaugsmi". Ilgtspējīga izaugsme nozīmē, ka ekonomikas izaugsme tiek nošķirta no resursu izmantošanas, tiek veidota ilgtspējīga un konkurētspējīga ekonomika, kurā efektīvi tiek izlietota enerģija un resursi, izmaksas un ieguvumi tiek sadalīti taisnīgi, tiek izmantota Eiropas vadošā nozīme jaunu procesu un tehnoloģiju, tostarp zaļo tehnoloģiju, izstrādes jomā. Dalībvalstīm un Savienībai būtu jāīsteno nepieciešamās reformas, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un efektīvi izmantotu resursus, kas arī palīdzēs novērst vides degradāciju un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Tāpat tām būtu jāuzlabo uzņēmējdarbības vide, jāstimulē zaļo darbvietu radīšana un jāpalīdz uzņēmumiem modernizēt savu ražošanas bāzi.
- (10) Savienības politikai un dalībvalstu reformu programmām visbeidzot vajadzētu būt vērstām arī uz "integrējošu izaugsmi". Integrējoša izaugsme nozīmē to, ka tiek veidota vienota sabiedrība, kurā cilvēki spēj paredzēt un pārvaldīt pārmaiņas, tādējādi aktīvi piedaloties sabiedrībā un ekonomikā. Tādēļ dalībvalstu reformām būtu jānodrošina visiem piekļuve un iespējas visos dzīves posmos, lai tādējādi samazinātu nabadzību un sociālo atstumtību, likvidējot šķēršļus dalībai darba tirgū, jo īpaši sievietēm, gados vecākiem darbiniekiem, jauniešiem, invalīdiem un likumīgiem migrantiem.
- Tām visās minētajās politikas jomās būtu jāņem vērā dzimumu līdztiesības jautājums. Tām būtu arī jāpanāk, ka ekonomikas izaugsmes ieguvumi nonāk pie visiem pilsoņiem visos reģionos. Tādēļ dalībvalstu reformu programmu pamatā vajadzētu būt darba tirgus efektīvas darbības nodrošināšanai, izmantojot ieguldījumus sekmīgā darba maiņā, attiecīgo prasmju attīstīšanu, darba kvalitātes paaugstināšanu un cīņu pret sadrumsta-
- lošanu, strukturālo bezdarbu un pasivitāti, nodrošinot adekvātu, ilgtspējīgu sociālo aizsardzību un aktīvu iekļaušanu, lai mazinātu nabadzību, vienlaikus stingri ievērojot noteikto fiskālo konsolidāciju.
- (11) Dalībvalstīm un Savienībai kā būtisks aspekts būtu jāturpina un jāizvērs centieni vēl vairāk uzlabot savu tiesisko regulējumu, it īpaši attiecībā uz Eiropas uzņēmumiem. Nostiprinot savus lietpratīga regulējuma instrumentus, dalībvalstīm un Savienībai būtu jānodrošina, ka tiesību akti ir pareizi izstrādāti, proporcionāli, regulāri pārskatīti un nerada lieku slogu. Administratīvā sloga samazināšanas mērķu sasniegšana arvien ir prioritāte.
- (12) Savienības un dalībvalstu strukturālās reformas var efektīvi dot ieguldījumu izaugsmē un nodarbinātībā, ja ar tām stiprina Savienības konkurētspēju pasaules ekonomikā, paver jaunas iespējas Eiropas eksportētājiem un rada konkurētspējīgu piekļuvi būtiskam importam. Tādēļ reformās būtu jāņem vērā to ārējās konkurētspējas aspekti, lai veicinātu Eiropas izaugsmi un dalību atvērto un godīgos tirgos visā pasaulē.
- (13) Stratēģija "Eiropa 2020" ir jāstiprina ar integrētu Eiropas un valstu politikas kopumu, kas dalībvalstīm un Savienībai būtu jāīsteno pilnībā un līdzīgā tempā, lai panāktu koordinētu strukturālo reformu pozitīvu papildu ietekmi un būtiskāku Eiropas politikas ieguldījumu stratēģijas mērķos, ņemot vērā valstu sākumpozīcijas.
- (14) Lai gan šīs pamatnostādnes ir adresētas dalībvalstīm un Eiropas Savienībai, stratēģija "Eiropa 2020" būtu jāīsteno partnerībā ar visām valstu, reģionālām un vietējām iestādēm, cieši iesaistot parlamentus, kā arī sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, kas dod ieguldījumu valsts reformu programmu izstrādē, to īstenošanā un vispārējā saziņā stratēģijas sakarā.
- (15) Stratēģiju "Eiropa 2020" stiprina mazāks skaits pamatnostādņu, ar kurām aizstāj iepriekšējo divdesmit četru pamatnostādņu kopumu un saskaņotā veidā pievēršas nodarbinātības un vispārējās ekonomikas politikas jautājumiem. Dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas pamatnostādnes, kas ir pievienotas šim ieteikumam, ir cieši saistītas ar būtiskajām nodarbinātības politikas pamatnostādņēm. Kopā tās veido stratēģijas "Eiropa 2020" integrētās pamatnostādnes.

(16) Šīs jaunās integrētās pamatnostādnes atbilst Eiropadomes secinājumiem. Tajās ir dota precīza ievirze dalībvalstīm, kā noteikt savas valsts reformu programmas un īstenot reformas, atspoguļojot savstarpējo atkarību un ņemot vērā Stabilitātes un izaugsmes paktu. Uz pamatnostādnēm balstīsies visi ieteikumi konkrētām valstīm, ko Padome var adresēt dalībvalstīm, vai ekonomikas politikas vispārējo pamatnostādņu gadījumā – politikas brīdinājumi, ko Komisija var izdot tad, ja netiek veikti pietiekami pasākumi pēc attiecīgiem ieteikumiem atsevišķām valstīm.

(17) Lai nodrošinātu orientāciju uz īstenošanu, pēc pieņemšanas šīm pamatnostādnēm būtu jāpaliek nemainīgām līdz 2014. gadam,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā Eiropas Savienībai būtu savā ekonomikas politikā jāņem vērā pielikumā izklāstītās pamatnostādnes.
2. Dalībvalstīm būtu jāizstrādā valsts reformu programmas saskaņā ar mērķiem, kas izklāstīti stratēģijas "Eiropa 2020" integrētajās pamatnostādnēs.

Briselē, 2010. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
D. REYNERS

PIELIKUMS

Vispārējās pamatnostādnes dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikai

1. pamatnostādne. Valsts finanšu kvalitātes un stabilitātes nodrošināšana

Dalībvalstīm būtu stingri jāsteno budžeta konsolidācijas stratēģijas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) un it īpaši ieteikumi, kas adresēti dalībvalstīm attiecībā uz pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru un/vai saprašanās memorandos maksājumu bilances atbalsta gadījumos. Konkrēti dalībvalstīm būtu jāpanāk konsolidācija saskaņā ar Padomes ieteikumiem un jāasniedz savi vidēja termiņa mērķi atbilstīgi SIP. Neskarot SIP tiesisko regulējumu, tas nozīmē, ka vairumam dalībvalstu ir jāpanāk konsolidācija krietni virs noteiktā kritērija 0,5 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) gadā strukturālā izteiksmē, līdz parāda proporcijas ir sākušas stabili samazināties. Fiskālā konsolidācija būtu jāsāk vēlākais 2011. gadā, bet dažās dalībvalstīs, kurās ekonomiskie apstākļi to atļauj, – agrāk, ja Komisijas prognozes turpinās liecināt, ka atgūšanās nostiprinās un kļūst pašpietiekama.

Izstrādājot un īstenojot budžeta konsolidēšanas stratēģijas, tajās būtu jāpievēršas izdevumu ierobežojumam un prioritāte jāatvēl izaugsmi veicinošiem izdevumu posteņiem tādās jomās kā izglītība, prasmes un nodarbinātība, pētniecība, attīstība un inovācija, ieguldījumi tīklos, kas labvēlīgi ietekmē ražīgumu, piemēram, attiecīgā gadījumā – ātrgaitas internetā, enerģētikas un transporta tīklu starpsavienojumos un infrastruktūrā. Ja nodokļi būtu jāpaaugstina, tas, ja iespējams, būtu jā dara saistībā ar pasākumiem, kas nodokļu sistēmas padara labvēlīgākas nodarbinātībai, videi un izaugsmei, piemēram, pārvietojot nodokļu slogu uz videi kaitīgām darbībām. Nodokļu un pabalstu sistēmām būtu jā rada labāki stimuli panākt, lai darbs atmaksājas.

Turklāt dalībvalstīm būtu jāstiprina valsts budžeta sistēmas, jāuzlabo valsts izdevumu kvalitāte un jāveicina valsts finanšu stabilitāte, it īpaši apņēmīgi cenšoties samazināt parādus, reformēt ar vecumu saistītos valsts izdevumus, piemēram, pensiju un veselības jomā, un politiku, kas palīdz palielināt nodarbinātību un faktisko pensionēšanās vecumu, lai panāktu, ka ar vecumu saistītie valsts izdevumi un sociālās labklājības sistēmas ir finansiāli stabili.

Budžeta efektivitāte un valsts finanšu kvalitāte ir svarīga arī Savienības līmenī.

2. pamatnostādne. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršana

Dalībvalstīm būtu jāizvairās no makroekonomikas nenoturīgas nelīdzsvarotības, kam pamatā jo īpaši ir tekošo kontu, aktīvu tirgu un māsaimniecību un uzņēmumu bilances. Dalībvalstīm, kurās ir liela tekošā konta nelīdzsvarotība, kas sakņojas pastāvīgā konkurētspējas trūkumā vai citos iemeslos, būtu jāpievēršas pamatcēloņiem, piemēram, veicot pasākumus attiecībā uz fiskālo politiku, algu attīstības tendencēm, strukturālām reformām saistībā ar produktu un finanšu pakalpojumu tirgiem (tostarp attiecībā uz ražīgumu veicinošu kapitāla plūsmu), darba tirgiem saskaņā ar nodarbinātības pamatnostādņēm, vai jebkurā citā attiecīgā politikas jomā. Šajā sakarībā dalībvalstīm būtu jāveicina pareizie pamatnosacījumi algu noteikšanas sistēmām sarunu ceļā un darba izmaksu attīstības tendencēm saskaņā ar cenu stabilitāti, ražošanas tendencēm vidējā termiņā un nepieciešamību mazināt makroekonomisku nelīdzsvarotību. Vajadzības gadījumā pareiza algu noteikšana valsts sektorā būtu jāuzskata par svarīgu signālu, lai nodrošinātu algu mērenību privātajā sektorā atbilstīgi vajadzībai uzlabot konkurētspēju. Algu, tostarp minimālo algu, noteikšanas mehānismiem būtu jānodrošina iespēja noteikt algas, ņemot vērā prasmju un vietējo darba tirgus apstākļu atšķirības un reaģējot uz lielām atšķirībām reģionu, nozaru un uzņēmumu ekonomikas rādītājos valsts robežās. Svarīga nozīme šajā ziņā ir sociālajiem partneriem. Dalībvalstīm, kurās ir liels tekošo kontu pārpalikums, būtu jāveic pasākumi ar mērķi īstenot strukturālas reformas, ar ko cenšas stiprināt potenciālo izaugsmi un ar to arī atbalstīt iekšzemes pieprasījumu. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršana, tostarp starp dalībvalstīm, arī palīdzētu panākt ekonomisko kohēziju.

3. pamatnostādne. Nelīdzsvarotības mazināšana euro zonā

Dalībvalstīm, kuru valūta ir euro, lielas un pastāvīgas novirzes tekošo kontu pozīcijās un cita veida makroekonomikas nelīdzsvarotība būtu jāuzskata par vispārsvāriģu jautājumu un vajadzības gadījumā būtu steidzami jārikojas, lai samazinātu nelīdzsvarotību. Ir jārikojas visām euro zonas dalībvalstīm, tomēr politikas uzdevumu veids, svarīgums un steidzamība attiecīgās valstīs ievērojami atšķiras. Ņemot vērā vajadzīgā pielāgojuma vāriģumu un apjomu, politikas rīcība ir īpaši

steidzami vajadzīga dalībvalstīs ar pastāvīgi lieliem tekošā konta deficītiem un lieliem konkurētspējas zudumiem. Tām būtu jāpanāk ievērojams pastāvīgs tekošā konta deficīta samazinājums. Šim euro zonas dalībvalstīm būtu arī jāzvirza mērķis samazināt darbaspēka izmaksas, ņemot vērā ražīguma tendences reģionu, nozaru un uzņēmumu līmenī, un pastiprināt konkurenci produktu tirgos. Euro zonas dalībvalstīm, kurās ir liels tekošo kontu pārpalikums, būtu jāveic pasākumi ar mērķi īstenot strukturālas reformas, ar ko cenšas stiprināt potenciālo izaugsmi un ar to arī atbalstīt iekšzemes pieprasījumu. Līdzīgi euro zonas dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai novērstu jebkādu citu makroekonomikas nelīdzsvarotību, piemēram, pārmērīgu privāta parāda uzkrāšanos un inflācijas procesa izmaiņas. Būtu jānovērš institucionāli šķēršļi, lai cenas un algas varētu elastīgi pielāgot tirgus apstākļiem. Eurogrupai būtu jāveic cieša makroekonomikas nelīdzsvarotības uzraudzība, vajadzības gadījumā ierosinot koriģējošas darbības.

4. pamatnostādne. Atbalsta pētniecībai, attīstībai un inovācijai optimizēšana, zināšanu trīsstūra stiprināšana un digitālās ekonomikas potenciāla attīstīšana

Dalībvalstīm būtu jāpārskata valsts (un reģionu) pētniecības, attīstības un inovācijas sistēmas, budžeta konsolidācijas stratēģijās saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu (1. pamatnostādne) nodrošinot efektīvus un adekvātus pamatnosacījumus valsts ieguldījumiem un tos orientējot uz lielāku izaugsmi, vienlaikus vajadzības gadījumā ar rentablu pieeju pievēršoties galvenajiem sabiedrības problēmjuautājumiem (tostarp enerģētika, resursu efektivitāte, klimata pārmaiņas, bioloģiskā daudzveidība, sociāla un teritoriāla kohēzija, novecošanās, veselība un drošība). It īpaši valsts ieguldījumiem būtu jāpalīdz palielināt privātu pētniecības un attīstības finansējumu. Ar reformām būtu jāveicina izcilība un lietpratīga specializācija, jāveicina zinātniskā integritāte, jāpastiprina sadarbība starp augstākajām mācību iestādēm, pētniecības iestādēm, procesa dalībniekiem no valsts, privātā un trešā sektora gan valstu iekšienē, gan starptautiskā mērogā, kā arī jānodrošina infrastruktūru un tīklu attīstība, kas ļaus izplatīt zināšanas. Būtu jāuzlabo pētniecības iestāžu pārvaldība, lai uzlabotu valsts pētniecības sistēmu rentabilitāti un ražīgumu. Šajā nolūkā būtu jāmodernizē universitātēs bāzētā pētniecība, jāattīsta un jādara pieejamas pasaules līmeņa infrastruktūras, jāveicina pievilcīgas karjeras iespējas un pētnieku un studentu mobilitāte. Finansējuma un iepirkuma programmas būtu jāpielāgo un jāvienkāršo, lai vajadzības gadījumā palīdzētu atvieglot pārrobežu sadarbību, zināšanu nodošanu un uz sasniegumiem balstītu konkurenci, pamatojoties uz sinerģijām un panākot lielāku vērtību.

Dalībvalstu pētniecības, attīstības un inovācijas politikā būtu tieši jāizmanto valsts iespējas un jārisina problēmas un būtu jāņem vērā Savienības konteksts, lai veicinātu iespējas jomās, kurās Savienība dod papildu vērtību, pulcēt vienkop valsts un privātos resursus, izmantot sinerģijas ar Savienības līdzekļiem, tādējādi panākot pietiekamu apjomu un novēršot sadrumstalošanu. Dalībvalstīm un Savienībai būtu jāintegre inovācija visās attiecīgajās politikas jomās un būtu jāveicina inovācija plašā nozīmē (tostarp ar tehnoloģiju nesaistīta inovācija). Nolūkā veicināt privātos ieguldījumus pētniecībā un inovācijā dalībvalstīm un Savienībai būtu jāuzlabo pamatnosacījumi – jo īpaši attiecībā uz uzņēmējdarbības vidi, konkurētspējīgiem un atvērtiem tirgiem un kultūras un jaunrades jomas lielo ekonomisko potenciālu – un vajadzības gadījumā rentabli fiskālie stimuli atkarībā no katras dalībvalsts rīcības brīvības fiskālā jomā un citi finanšu instrumenti ir jāapvieno ar pasākumiem, kas veicina piekļuvi privātam finansējumam (tostarp riska kapitālam), jāvienkāršo MVU piekļuve, jāpalielina pieprasījums, jo īpaši pēc ekoinovācijas (vajadzības gadījumā izmantojot videi draudzīgu valsts iepirkumu un savietojamus standartus), jāveicina uz inovāciju vērsti tirgi un noteikumi un jāizveido intelektuālā īpašuma pieejama un efektīva aizsardzība un pārvaldība. Visām trim trīsstūra šķautnēm (izglītība/pētniecība/inovācija) būtu citai citu jāatbalsta un jāpapildina. Saskaņā ar 8. un 9. pamatnostādni dalībvalstīm būtu jānodrošina cilvēkiem plašs prasmju loks, kas nepieciešamas inovācijai visās tās izpausmēs, tostarp ekoinovācijai, un būtu jācenšas panākt, ka pietiekami daudz personu iegūst augstāko izglītību zinātnē, matemātikā un tehnoloģijas jomā.

Dalībvalstīm un Savienībai būtu jārada attiecīgi pamatapstākļi, lai strauji attīstītos digitālais vienotais tirgus, piedāvājot plaši pieejamu tiešsaistes saturu un pakalpojumus. Dalībvalstīm būtu jāveicina ātrgaitas interneta pakalpojumu ieviešana un attīstīšana kā būtisks līdzeklis, lai piekļūtu zināšanām un piedalītos to veidošanā. Valsts finansējumam vajadzētu būt rentablam un vērstam uz tirgus trūkumu risināšanu. Politikā būtu jāievēro tehnoloģiskās neitralitātes princips. Dalībvalstīm būtu jācenšas samazināt tīkla ieviešanas izmaksas, it īpaši uzlabojot valsts pasūtījuma būvdarbu koordināciju. Dalībvalstīm un Savienībai būtu jācenšas veicināt modernu, pieejamu tiešsaistes pakalpojumu ieviešanu un izmantošanu, tostarp tālāk attīstot e-pārvaldi, e-parakstu, e-identitāti un e-maksājumus; atbalstīt aktīvu līdzdalību digitālajā sabiedrībā, it īpaši veicinot piekļuvi kultūras jomas materiāliem un pakalpojumiem, tostarp izmantojot plašsaziņas līdzekļus un digitālo kompetenci; kā arī veicināt drošu un uzticamu gaisotni.

Eiropas Savienības pamatmērķis, uz kuru balstoties dalībvalstis noteiks savus valsts mērķus, ir uzlabot pētniecības un attīstības apstākļus, konkrēti – ar mērķi panākt, lai līdz 2020. gadam apvienotie valsts un privāto ieguldījumu līmeņi šajā jomā ir līdz 3 % no IKP. Komisija izstrādās rādītāju, kas atspoguļos pētniecības, attīstības un inovācijas intensitāti.

5. pamatnostādne. Resursu efektīva izmantošana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana

Dalībvalstīm un Savienībai būtu jāīsteno pasākumi ar mērķi veicināt, ka ekonomikas izaugsmi no resursu izmantošanas, pārvēršot vides problēmas izaugsmes iespējās un efektīvāk izmantojot savus dabas resursus, kas arī palīdz novērst vides degradāciju un saglabāt bioloģisko daudzveidību. Tām būtu jāīsteno nepieciešamās strukturālās reformas, lai, radot jaunas uzņēmējdarbības un nodarbinātības iespējas, sekmīgi darbotos apstākļos, ko rada arvien lielāki globāla mēroga ierobežojumi oglekļa un resursu ziņā. Savienībai un dalībvalstīm būtu jāturpina darbs, lai paātrinātu integrēta un pilnīgi funkcionējoša iekšējā enerģijas tirgus izveidi, atļaujot netraucētas gāzes un elektrības piegādes. Lai samazinātu emisijas un uzlabotu energoefektivitāti, dalībvalstīm būtu plaši jāizmanto uz tirgu balstīti instrumenti, jāatbalsta ārējo izmaksu internalizācijas princips, tostarp nodokļu jomā, un citi iedarbīgi atbalsta instrumenti, lai samazinātu emisijas un labāk pielāgotos klimata pārmaiņām, ar rentablu pieeju atbalstītu ilgtspējīgu izaugsmi un nodarbinātību un resursu efektivitāti, stimulētu atjaunojamo enerģijas avotu un zemas oglekļa koncentrācijas klimatu saudzējošu tehnoloģiju izmantošanu, pāreju uz videi draudzīgākiem un savstarpēji savienotiem transporta veidiem un veicinātu enerģijas taupīšanu un inovāciju.

Dalībvalstīm būtu pakāpeniski jāatsakās no videi kaitīgām subsīdijām un jāpanāk izmaksu ieguvumu taisnīga sadale. Dalībvalstīm un Savienībai būtu jāizmanto regulējošie, neregulējošie un fiskālie instrumenti, piemēram, Savienības mēroga energoefektivitātes standarti produktiem un ēkām, marķējums un "zaļais iepirkums", lai stimulētu ražošanas un patēriņa metožu rentablu pāreju, veicinātu otrreizēju pārstrādi, pārietu uz energoefektivitāti, resursu efektivitāti un drošu ekonomiku ar pastāvīgi zemu CO₂ emisiju līmeni, palīdzot attīstīt ilgtspējīgāku transportu un drošas un tīras enerģijas ražošanu, vienlaikus šajā sakarībā maksimāli izmantojot Eiropas sinerģiju un ņemot vērā ilgtspējīgas lauksaimniecības ieguldījumu. Dalībvalstīm būtu apņēmīgi jāstrādā, lai izveidotu "inteligentas", modernizētas un savstarpēji pilnīgi savienotas transporta un enerģētikas infrastruktūras, jāizmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģijas saskaņā ar 4. pamatnostādni, lai nodrošinātu ražošanas ieguvumus, panāktu infrastruktūras projektu koordinētu īstenošanu un atbalstītu atvērtu, konkurētspējīgu un integrētu tīklu tirgu attīstību.

Eiropas Savienības pamatmērķis, uz kuru balstoties dalībvalstis noteiks savus valsts mērķus, ir līdz 2020. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par 20 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni; palielināt atjaunojamo energoresursu avotu daļu mūsu enerģijas galapatēriņā līdz 20 %; un virzīties uz energoefektivitātes palielinājumu par 20 %. Savienība ir apņēmusies pieņemt lēmumu līdz 2020. gadam virzīties uz 30 % samazinājumu salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni, kas ir tās piedāvājums ar nosacījumiem, lai noslēgtu pasaules mēroga un vispusīgu nolīgumu laikposmam pēc 2012. gada, ja vien citas attīstītās valstis apņemas panākt līdzīgus emisiju samazinājumus un jaunattīstības valstis sniedz atbilstīgu ieguldījumu saskaņā ar saviem pienākumiem un attiecīgām spējām.

6. pamatnostādne. Uzņēmumu un patērētāju vides uzlabošana un ražošanas bāzes modernizēšana un attīstīšana, lai nodrošinātu pilnīgu iekšējā tirgus darbību

Dalībvalstīm būtu jāpanāk, ka tirgus darbojas pilsoņu, patērētāju un uzņēmumu labā. Vienlaikus nodrošinot patērētāju aizsardzību, dalībvalstīm un Savienībai būtu jāizveido paredzami pamatnosacījumi un jānodrošina pareizi funkcionējoši, atvērti un konkurētspējīgi preču un pakalpojumu tirgi. Konkrēti ar šiem pasākumiem būtu jācenšas pilnveidot vienotā tirgus un regulējuma sistēmu, it īpaši finanšu nozarē, kā arī globālā mērogā veicināt finanšu tirgos vienlīdzīgus konkurences apstākļus, efektīvi ieviest un izpildīt vienotā tirgus un konkurences noteikumus un attīstīt nepieciešamo fizisko infrastruktūru, arī lai samazinātu atšķirības starp reģioniem.

Būtu jāturpina attīstīt iekšējā tirgus ārpolitikas aspektu, lai stiprinātu tirdzniecību un investīcijas. Vienotā tirgus sakarībā ir jāpievērš pienācīga uzmanība tam, lai ņemtu vērā vispārējās nozīmes pakalpojumu pienācīgu nodrošinājumu. Dalībvalstīm arī turpmāk būtu jāuzlabo uzņēmējdarbības vide, modernizējot valsts pārvaldi, uzlabojot korporatīvu pārvaldību, novēršot vēl atlikušos iekšējā tirgus šķēršļus, likvidējot lieku administratīvo slogu un novēršot jaunus nevajadzīgus slogus, piemērojot lietpratīga regulējuma instrumentus, tostarp turpinot attīstīt savietojamus e-pārvaldes pakalpojumus, likvidējot nodokļu šķēršļus, atbalstot mazos un vidējos uzņēmumus (MVU), uzlabojot to piekļuvi vienotajam tirgum saskaņā ar Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu un principu "vispirms domāt par mazākajiem", nodrošinot stabilus un integrētus finanšu pakalpojumu tirgus, veicinot piekļuvi finansējumam, uzlabojot apstākļus, ar ko veicina piekļuvi intelektuālajam īpašumam un aizsargā tā tiesības, atbalstot MVU internacionalizāciju un veicinot uzņēmējdarbību, tostarp sieviešu iesaisti tajā. Valsts iepirkuma jomā būtu jāveicina inovācija, jo īpaši MVU, un ekonomikā jāatbalsta pāreja uz energoefektivitāti un resursu efektivitāti (saskaņā ar 5. pamatnostādni), vienlaikus ievērojot tirgus atvērtības, pārskatāmības un efektīvas konkurences principus.

Dalībvalstīm būtu jāatbalsta moderna, inovatīva, dažādota, konkurētspējīga, zemas oglekļa koncentrācijas un energoefektīva ražošanas bāze, daļēji veicinot jebkādu nepieciešamo pārstrukturēšanu, ko īstenotu rentabli un pilnīgi ievērojot Savienības konkurences noteikumus un citus attiecīgus noteikumus. Šajā sakarā dalībvalstīm būtu jāpiesūta prioritāte Savienības līdzekļiem. Dalībvalstīm būtu cieši jāsadarbības ar rūpniecības nozarēm un ieinteresētajām personām, lai veicinātu Savienības vadošo nozīmi un konkurētspēju ilgtspējīgā un integrējošā pasaules mēroga attīstībā, it īpaši veicinot korporatīvu sociālo atbildību, nosakot vājās vietas un dodot iespēju izdarīt pārmaiņas.
